

ደህንነቱ የተጠበቀ የኮቪድ-19 ክትባት።

በኮቪድ-19 ላይ የሚወሰዱ ክትባቶች ኤችአይቪ ላለባቸው ሰዎች ደህንነቱ የተጠበቀ መሆኑን የኤንኤድስ UNAIDS አስታወቀ። በኖርዌይ የሚገኝ የተላላፊ በሽታዎች ደክተሮች ደህንን ደደግፋሉ እና ከኤችአይቪ ጋር የሚኖሩ ሰዎች ክትባቱን እንዲወስዱ ያበረታታሉ።

በየኤንኤድስ UNAIDS መሰረት የኮቪድ-19 ክትባቶች ኤች አይ ቪ የተያዙ ሰዎችን ጨምሮ ለአብዛኛዎቹ ሰዎች ደህንነቱ የተጠበቀ ነው።

ክትባቶቹ ኮቪድ-19ን የሚያመጣው ቫይረስ የሆነውን ከ SARS-CoV-2 የሚመጡ አንዳንድ ጀነቲካዊ ቁሶችን ይይዛሉ። ይህም የራሳችንን በሽታ የመከላከል አቅም ከቫይረሱ የሚከላከሉ ፀረ እንግዳ አካላትን እንዲያመነጭ ያነሳሳል። በእድገት ላይ ያሉ ወይም በአሁኑ ጊዜ ተቀባይነት ካገኙ ክትባቶች ውስጥ የትኛውም ክትባቶች ህይወታዊ ቫይረሶችን አይጠቀሙም። እና ስለዚህ ደካማ የበሽታ መቆቋም አቅም ላላቸው ሰዎች ደህንነቱ የተጠበቀ መሆን አለበት። ስለሆነም ኤችአይቪ በደማቸው ውስጥ ለሚኖሩ እና በጣም ደካማ የበሽታ መቆቋም አቅም ላላቸው ሰዎች ደህንነቱ የተጠበቀ ነው።

የጎንዮሽ ጉዳዮች

ከክትባት በኋላ፡ አንዳንድ የጎንዮሽ ጉዳዮች ሊያጋጥሙዎት ይችላሉ። ይህም በክትባቶች በጣም የተለመደ ነው። የጎንዮሽ ጉዳዮች ቁስለ በክንድ ፣ ራስ ምታት እና ቀላል ትኩሳት ሊሆኑ ይችላሉ። ጥቂት ሰዎች ከባድ የአለርጂ ችግር ሊያጋጥማቸው ይችላል። ለዚህም ነው ክትባት ከተከተሉ በኋላ ለ 15-30 ደቂቃዎች በጤና እንክብካቤ ባለሙያ ቁጥጥር ስር መሆን ያለብዎት። ይህ በሁሉም ክትባቶች ላይ የሚተገበር ሲሆን፡ ለኮቪድ-19 ክትባቶች የተለየ አይደለም። ከኤችአይቪ ጋር የሚኖሩ ሰዎች፡ ከሌሎቹ አልፎ አልፎ ለሚከሰቱ ከባድ የጎንዮሽ ጉዳዮች የመጋለጥ እድላቸው ከፍ ያለ አይደለም።

ከኤችአይቪ ጋር የሚኖሩ ሰዎች መከተብ አለባቸው?

ከኤችአይቪ ጋር የሚኖሩ ሰዎች የኮቪድ-19 ክትባት በመውሰድ ከኤችአይቪ-ኔጋቲቭ ሰዎች ጋር ተመሳሳይ ጥቅም ይኖራቸዋል። ክትባቶቹ በኮሮና ቫይረስ ከተያዙ ከባድ በሽታን ይከላከላሉ እና ተጨማሪ የቫይረሱ ስርጭትን ሊከላከሉ ይችላሉ። በመጨረሻው በተባለው ላይ አንዳንድ ጥርጣሬዎች አሉ ፣ እና ስለሆነም ሁሉም ሰው በደንብ ባወቅናቸው የመከላከያ እርምጃዎች እንዲቀጥል በጥብቅ ይመከራል። እጅዎን ይታጠቡ ፣ ርቀቶችዎን ይጠብቁ ፣ የአፍ መሸፈኛ ማስክ ያድርጉ እና ህመም ከተሰማዎት በቤት ውስጥ ይቆዩ ።

ዝቅተኛ የመከላከል አቅም እና ተጨማሪ በሽታዎች ያላቸው ሰዎች

የዛሬው የኤችአይቪ ሕክምና በኖርዌይ ውስጥ በሕክምና ላይ ያሉ አብዛኞቹ ከኤችአይቪ ጋር የሚኖሩ ሰዎች ጥሩ የበሽታ መቆቋም ሥርዓት አላቸው እና በደማቸው ውስጥ ያለው የቫይረስ መጠን ዝቅተኛ በመሆኑ በምርመራ ሊለካ አይችልም። በአስሎ ዩኒቨርሲቲ ሆስፒታል ኡለቮል የሚገኘው የኢንፌክሽን በሽታዎች ክሊኒክ እንደገለጸው የበሽታ መከላከያ ስርአታቸው ዝቅተኛ የሆኑ ማለትም የሲዲ 4 ቁጥር ከ350 በታች የሆኑ እና ሊለካ የሚችል የቫይረስ ቁጥር ያላቸው እና ተጨማሪ በሽታ ያለባቸው ሰዎች ብቻ ናቸው በኮቪድ-19 ለከባድ ህመም የመጋለጥ እድላቸው ከፍ ያለ ሊሆን ይችላል።

በኤች አይ ቪ የተያዙ እና የተሳካ ህክምና ላይ ያሉ ሰዎች ለከባድ የኮቪድ-19 በሽታ የተጋለጡ አይደሉም።

ክትባቶች ኮሚርናትይ Comirnaty (ከፋይዝር Pfizer/ ባዮኤንቴክ BioNTech)፣ ሞዴርና Moderna እና ያንሰን Janssen ዝቅተኛ የመከላከያ አቅም ላላቸው ሰዎች ደህንነታቸው የተጠበቀ ነው። ያንሰን Janssen ክትባቱን የሚያዘጋጀው የጆንሰን እና ጆንሰን የፋርማሲዩቲካል ኩባንያ ነው።

የግል ሓኪሞች ግምገማ ያደርጋሉ

በአስሎ ዩኒቨርሲቲ ሆስፒታል ኡለቮል የሚገኘው ተላላፊ በሽታዎች የተመላላሽ ክሊኒክ፣ የኤችአይቪ ታማሚዎች ክትባቱ መሰጠት ያለበት ኮምፒዩት እንጂ በተላላፊ በሽታዎች የተመላላሽ ታካሚ ክሊኒክ እንዳልሆነ አጽንኦት ይሰጣል። ለአደጋ የተጋለጡ ታካሚዎችን ለክትባት ሪፖርት የሚያደርጉት የግል ሓኪም ናቸው፣ ስለዚህ የግል ሓኪም የኤችአይቪ ህመሙ ማወቅ አስፈላጊ ነው። የግል ሓኪም በመደበኛነት የሲዲ 4 ደረጃ እና የቫይረሱ መጠን አስተያየት የተሰጠበትን የህክምና መዝገብ ማስታወሻ ቅጂ ይቀበላል። እነዚህ ማስታወሻዎች ታካሚው ለራሱ በhelsenorge.no ያገኛል።

Trygg covid-19-vaksine

Vaksinene mot covid-19 er trygge for mennesker som lever med hiv, har UNAIDS slått fast. Infeksjonsmedisinere i Norge støtter dette, og oppfordrer mennesker som lever med hiv til å ta vaksinene.

Ifølge [UNAIDS](#) er vaksinene mot covid-19 trygge for de fleste, inkludert mennesker som lever med hiv.

Vaksinene inneholder noe genetisk materiale fra SARS-CoV-2, som er viruset som forårsaker covid-19. Dette stimulerer vårt eget immunforsvar til å produsere antistoffer mot viruset. Ingen av vaksinene som er under utvikling eller som er godkjent per nå bruker levende virus, og skal derfor være trygge for personer med nedsatt immunforsvar. De skal derfor også være trygge for personer som lever med hiv og som har betydelig nedsatt immunforsvar.

Bivirkninger

I etterkant av vaksiner, kan man oppleve noen bivirkninger, noe som er helt vanlig ved vaksiner. Bivirkningene kan være sår arm, hodepine og lettere feber. Noen få personer kan oppleve alvorlig allergisk reaksjon, og det er derfor man skal være under oppsyn av helsepersonell i 15-30 minutter etter at man har fått en vaksine. Dette gjelder for alle vaksiner, og er ikke spesifikt for covid-19 vaksinene. Mennesker som lever med hiv, har ingen høyere risiko enn andre for å få de sjeldne alvorlige bivirkningene.

Bør mennesker som lever med hiv vaksinere seg?

Mennesker som lever med hiv, vil ha de samme fordelene som hivnegative ved å vaksinere seg mot covid-19. Vaksinene forebygger alvorlig sykdom dersom man blir smittet med koronaviruset og kan også potensielt forebygge videre spredning av viruset. Det siste er det noe usikkerhet rundt, og det anbefales derfor på det sterkeste at alle fortsetter med de forebyggende tiltakene vi når har blitt så godt kjent med: vask hendene, hold avstand, bruk munnbind og hold deg hjemme hvis du føler deg syk.

Personer med lavt immunforsvar og tilleggssykdommer

Dagens hivbehandling gjør at de aller fleste som lever med hiv i Norge og som er på behandling har godt immunforsvar og har så lavt virusnivå i blodet at det ikke er målbart på prøver. Ifølge infeksjonsmedisinsk poliklinikk ved Oslo universitetssykehus Ullevål er det kun personer med lavt immunforsvar, det vil si hvor CD4-tallet er lavere enn 350 og som har målbart virustall, og som har tilleggssykdommer, som kan ha økt risiko for å bli alvorlig syk av covid-19.

Personer som lever med hiv og som er på vellykket behandling, er ikke i økt risiko for alvorlig sykdom ved covid-19.

Både vaksinene Comirnaty (fra Pfizer/BioNTech), Moderna og Janssen er trygge for personer med lavt immunforsvar. Janssen er det farmasøytiske selskapet til Johnson & Johnson som utvikler vaksinen.

Fastlegene vurderer

Infeksjonsmedisinsk poliklinikk ved Oslo universitetssykehus Ullevål, understreker at koronavaksinering av hivpasienter skal skje i regi av kommunen, ikke infeksjonspoliklinikken. Det er

fastlegene som melder inn risikopasienter til vaksinerings, så det er viktig at fastlegen kjenner til hivdiagnosen. Fastlegen får rutinemessig kopi av journalnotat hvor CD4-nivå og virusmengde blir kommentert. Disse notatene er også tilgjengelige for pasienten selv via helsenorge.no.